

ƏDƏBİYYAT

"Hani bu xalqın yaddası!"

Vətən, vətəndaşlıq mövzusun təriixən sərlorin ürok, könül qızdırıcı, öymaya, vəsi etməyə can atdıqları, kadarı ilə kədardırınlı, sevinic ilə qol-qanad aqşığı şah mövzularıdan olmuş. Bu mövzuda yenisi söz dezmək, özəl cığır açmaq şübhəsiz ki, səirin birinci növbədə istedadından, bir vətəndaş kimi özündüründən, sonra da intellektindən, dünyadıyundan, sözüñ həqiqi monasında torpaq yanğındından, Vətən sevgisindən qaynaqlanır.

Çağdaş poeziyamızda ovuzsız Xalq şairimiz, bütün yaradıcılığı ilə bu mövzuda yeniliklər imza atan böyük Məmməd Arəzin "Vətən mövzusunda bitirdim" misraları səirlərimiz hər biri üçün, ünümüzən poeziyamız üçün örnek sayılan misralardır. Vətən, vətəndaşlıq mövzusunda unudulmasa Xalq şairlerimiz B. Vahabzadənin, N. Xəzriinin, H. Arifin, X.L.Ulutürkün, S.Tahirin, B. Azərogullunun və başqalarının ədəbiyyatımızın inciləri saylaçaq gözəl poetik əsərləri var ki, bu əsərlər sonrakı ədəbi əsərlərin formalaşmasına müüm rol oynamışdır. Neco deyərlər, sələfərdən xələflər bir işq, nur köpüsü miras qalmış, bu köpürün üzəntisində, əhətədən dairəsində yeni-yeni körpür - işq qondilləri boy vermeye başlamışdır.

Bu zamanda sizo səhəbəcəkmiş səir, dünənin "genc səir"i bu gün artıq ömrünün qocalıq dövründə qədem qoymuş, belli "yetmiş"ini arادa buraxmış, ahi şairi Musa Ələkbərlərdir. Men Musa Ələkbərlinin Vətən və vətəndaşlıq mövzularında yazdığı səirlərə imkanın daxilində güzgüt tutacaq, onun özəl və ümumi əsərlərinə nəzarət salacaq, bu səirlərdən aldığım toassürlərin sizin böyükşəcəyem.

Musa Ələkbərlər əlli ildən artıqdır ki, qəlim çalır, poeziyamızda öz səzünü deyir, öz dəst-i xottını yaratmağa, bolırılım olaçalışır. Şairin həlli ilk kitabında "Məndən seir istə" (Genclik 1977) çap olunan bir qəsmasi Onun Vətən isteyin, torpaq yanğışının poetik ifadəsi kimi hələ o zamandan diqqəti colb edirdi: "Vətən egsi ürşiyində bir qala, Anam devir: - Yazan cəxəd, ay bala, Zirvə andim dönsəcəyə qartala, Qayıqlarda qanasa da qanadum, Qoca Qafqaz, kəlmən qoxu yaqadır, Zirvələrin ihamına dayaqdır. Həra getsem ürşiyində mayadır Öz Vətənim, öz torpağım, öz adım.

Bu səfərlər gənc şairin yaradıcılıq məramənaması, möqsəd və qayasıń şorləndirən ürkək, könül çırıntıları idi.

O, ömür boyu bu yaradıcılığı andı-sadiq qalmış, canından artıq sevdidi Vətənin en ümudi qayguları, dördi, sevinciniň nofəs almışdır.

Şairin ilk kitabında yer alan "Öp-düm" qoşması Vətən isteyin, yurd sevgisinin canlı, harəketlər və coşqunu ifadəsi kimi köməkçilər tapıldı: "Bu doğa yerdərdə dünyanın var, Gözümlər gah düzü, gah dağlı öpdi. Yığdırı basına kənd adamları, Böyüklər al tutdum, usaq öpdi. ...Laləslər alışdı yollar boyunca, Yalın ayığımı yaldı yonca. O six meşəri gözdin doyuncu, Yarpağı oxşadım, buduç öpdi.

Musa Ələkbərlərinin "Məndən seir istə" kitabında yer alan "Ocaq daş", "Kendimiz" Hüseyin Hüseynzadəy (H.Arif) həsr etdiyi "Dağ kəndi", "Bu dağlar", "Büçin neğnesi", "Yaylaq hövələri" səirləri da Vətənə, torpağı, ele-əbəya, töbiətə, gözəlliyi, eməksever adamlara həqiqi monada vurğunluğun, dorun sevginin son dərəcəsini, ürkəndən, köməkçilər sütünlər ifadəsi idi. "Məndən seir istə" kitabında Musa Ələkbərlinin vəxtilər yaxşı monada səs-səda doğuran ilk lirik poeması "Torpaq yanğısı" da çap olunmuşdur.

Musa Ələkbərlinin "Tənri mənə səyləməsə yazmaram" kitabının redaktoru olmuş şair dostu Ə.Səhīn "İlahidən galan poeziya" adlı ən sözündə yazdır:

"Musa şəhərinə 1977-ci ilde "Məndən seir istə"ni çap etdi. Bu kitab dədəli ədəbi ictiyamıtyot diqqətini colb etdi. Haqqında onurlarla re-senziyalar çap olundu. Görkəmlər ədəbiyyatıñas alımlı, döyri tonqıtımız Qulu Xəlilov bu kitabı oxuyan dan sonra "Ədəbiyyat və incəsənət" qozetində vaxtilə toləbəsi olmuş Mu-

sa Ələkbərləyə açıq məktub yazdı, onun səirlərinin poetik deyərindən söz açdı. "Torpaq yanğısı" adlı lirik poemasının müsbət və monfi torpaqları açıldı. Qulu müəllim həqiqi istedadıñan möhsul olan bələcə kabinetin örnək olacaq məziyyətlərinə nüsnəti münasibət bildirdi.

Qulu Xəlilov yazdır:
"Əzizim Musa, mon soni universitetdə toləbo olduğun vaxtlardan tənqidim. Bir neçə il keçmiş ilk şeir kitabını çıxmışdır. Kitaba cosaroltu bir ad vermiş "Məndən seir istə". Bu-

sa Ələkbərləyə açıq məktub yazdı, onun səirlərinin poetik deyərindən söz açdı. "Torpaq yanğısı" adlı lirik poemasının müsbət və monfi torpaqları açıldı. Qulu müəllim həqiqi istedadıñan möhsul olan bələcə kabinetin örnək olacaq məziyyətlərinə nüsnəti münasibət bildirdi.

Şeir Xəlilov yazdır:

"Əzizim Musa, mon soni universitetdə toləbo olduğun vaxtlardan tənqidim. Bir neçə il keçmiş ilk şeir kitabını çıxmışdır. Kitaba cosaroltu bir ad vermiş "Məndən seir istə". Bu-

sa Ələkbərləyə açıq məktub yazdı, onun səirlərinin poetik deyərindən söz açdı. "Torpaq yanğısı" adlı lirik poemasının müsbət və monfi torpaqları açıldı. Qulu müəllim həqiqi istedadıñan möhsul olan bələcə kabinetin örnək olacaq məziyyətlərinə nüsnəti münasibət bildirdi.

Şeir Musa Ələkbərlinin Vətən və vətəndaşlıq mövzusunda yazdığı səirlər üzərində gəzismələr

ra sonin səirlərin ve "Torpaq yanğısı"

Şeirlərindən mon xoş gelən cəhətlər - canlı müşahidə, təbiblik və somiyyətdər. Son elə bilmiş, bəzə vərmış hor hansı bir hadisəni sırin lohce ilə adama danışırsan".

Əlbəttə, çox müşəhər tonqıdçının yenice ilk kitabını neşr etdirmən gələcək, bəzə vərəqən qədəm, həmin gənc şairin kimliyi haqqında çox şey deyirdi. Musa öz kimliyini ilə səirlərindən yadlaşdırma həkk etməyi bacarırdı. "Torpaq yanğısı" poeması o zamankı gənc şairin Vətənə, torpağı, töbiətə sənəsindən, məşələrin qırılmamasına, ekologiyının korlanmasına fədakar şair üsyanından doğulmuşdu.

Musa poemənin epiloquunda yazdır:
Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə. Vətən, vətəndaşlıq düyünləri, ürkəslər, könlüsüz ifadə etmək, boğazın vərəqənə qəleme alımaq heç bir qədəm adıma yaxşı heç ne vərəqə etmək. Ürşən qoşın vərəqənə qəleme alımaq. Bir həqiqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında, Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđən yaxımda yox, necə yaxımda vərəqə: Musa Ələkbərlər sevgisi, Musa Ələkbərlərin səmimiyyətinin özəlliyi məhz bu cür səirəldə, misralarda poetik əsərlərinə qovusur:

Musa günahkardı sonin qarşında,

Ona urvatalı qara dayan.

Agayana durub dağlar başında Bizi ayağına gətir Gədəbəy.

Dağları çıxmış indi bahardır. Nəğmədir bu yerin dumani, çəni. Daşın da görəmək arzusu vardır. Bələk və bələ arzu ssəslədi mən. Bir həvəs üçurdu dəli fikrimi. Qoşın vəlinin çığçığ çağına. Galdım ürşiyini bir toxum kimi Atım bu torpağın nəm qucağına.

Dilin saflığı, fikrin poetik ifadəsi, obrazların canlılıq xalq ruhuna, xalq deyimlərini yaxınlığı, Musanın sevdidi, onun səir obrazını özüllükələrindən qızılırlıq, bəzələr vərəqətik ki, mosolo neđə